

Wrocław, 29 marca 2019 r.

dr hab. Jakub Stankiewicz
Akademia Muzyczna we Wrocławiu

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ magistra Ireneusza WOJTCZAKA

Zlecniodawca recenzji

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, pismo z dnia 15.03.2019 roku, zlecenie podjęte na podstawie **ustawy z dnia 14.03.2003 roku** (t.j. Dz.U. 2016, poz. 882 z późn. zm.) oraz zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r.

Dotyczy

Uchwał Rady Wydziału Instrumentalnego w sprawie:

- wszczęcia przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej – instrumentalistyka, na wniosek Pana **magistra Ireneusza Wojtczaka** (uchwała Nr 7/2018-2019 z dnia 29 października 2018 roku)
- wyznaczenia mej osoby recenzentem w dniu 21 marca 2019 roku. (uchwała Nr 73/2018-2019)

W świetle **Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki** (Dz.U 2016, poz. 882, z późniejszymi zmianami), Rada Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Gdańsku posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora, w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej - instrumentalistyka.

Do nadesłanego pisma przewodniego, podpisanego przez p. prof. dr hab. Elżbietę Rosińską - Dziekana Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Gdańsku, datowanego 15 marca 2019 roku, informującego o powierzeniu mi obowiązków recenzenta pracy doktorskiej Pana magistra **Ireneusza Wojtczaka**, została dołączona następująca dokumentacja:

- Uchwała Rady Wydziału Instrumentalnego z dnia 29 października 2018 roku w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego mgra Ireneusza Wojtczaka i wyboru promotora,
- Uchwała o wyznaczeniu recenzentów z dnia 11.03.2019
- listy obecności członków Rady Wydziału na posiedzeniach w dniach 29.10.2018 oraz 11.03.2019 roku,
- protokoły Komisji Skrutacyjnych z w/w głosowań
- 1 egz. pracy doktorskiej wraz z dokumentacją,

Niniejszym stwierdzam, że w świetle *Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku art. 14 ust. 2 pkt. 2*, Rada Wydziału Instrumentalnego podjęła prawomocną uchwałę o wszczęciu przewodu na stopień doktora, w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej - instrumentalistyka oraz wyznaczeniu mej osoby jako recenzenta pracy doktorskiej dla Pana magistra Ireneusza Wojtczaka.

PODSTAWOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE DOKTORANTA

Pan magister Ireneusz Wojtczak jest absolwentem Wydziału Dyrygentury Chóralnej, Rytmiki i Wychowania Muzycznego Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku. Dyplom w zakresie dyrygentury chóralnej otrzymał 27 czerwca 1995 roku. Po ukończeniu studiów rozpoczął intensywną działalność koncertową jako saksofonista. Pracując jako muzyk sesyjny wielokrotnie nagrywał dla potrzeb filmu i teatru. Wziął udział w sesjach trans-opery *Sen nocy letniej* Leszka Możdżera, filmów: *Segment 76* Oskara Kaszyńskiego, *W stepie szerokim* Abelarda Giza (Sztorm 2008) oraz *Small spaces* Elvina Flamingo (Gold Remi Award 2009, Houston, USA).

Od lat jest animatorem polskiej muzyki ludowej, która stała się inspiracją do jego dwóch albumów: *Direct Memory Access* (2010) i *Folk Five* (2014). Nagrany wspólnie z nowojorskimi muzykami album *Folk Five* został doceniony przez czołowych amerykańskich krytyków w magazynach takich jak *All About Jazz* czy *The New York City Jazz Record*.

Pan magister Ireneusz Wojtczak jest liderem zespołów *The Bees' Knees* i *Folk Five*.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Na pracę doktorską Pana magistra Ireneusza Wojtczaka pod tytułem:

„Folklor muzyczny regionu łęczyckiego a współczesna muzyka jazzowa w kontekście dzieła artystycznego zawierającego autorskie aranżacje utworów ludowych.”

składa się dzieło artystyczne zarejestrowane na płycie CD wraz z opisem.

OCENA DZIEŁA ZAREJESTROWANEGO NA PŁYTCIE CD

Płyta CD zawierająca nagrania projektu muzycznego: **Irek Wojtczak „Folk Five”** została nagrana w Studiu Koncertowym Polskiego Radia im. Witolda Lutosławskiego w Warszawie (z wyjątkiem utworu *Ober*, który został nagrany w Studiu Koncertowym Radia Gdańsk im. Janusza Hajduna).

obsada:

Ireneusz Wojtczak – saksofony, klarnet basowy

Tomasz Dąbrowski – trąbka

Piotr Mania – fortepian

Adam Żuchowski – kontrabas

Kuba Staruszkiewicz – perkusja

Autorem realizacji nagrań jest Piotr Taraszkiewicz (z wyjątkiem utworu *Ober* - realizator Piotr Pawlak)

Na płycie znalazło się osiem utworów ludowych w aranżacji Ireneusza Wojtczaka:

- **Ale zagrajże mi Kowola;**
- **Kujawiak;**
- **Łęczycki oberek;**
- **Ober;**
- **Cztery mile za Warszawą;**
- **Kiej jo ide w pole;**
- **Weselny kujon;**
- **Ogrywka (kujawiak);**

Płytę otwiera utwór **Ale zagrajże mi Kowola**. Klimatyczna freejazzowa zespołowa introdukcja, przywołująca nieco dalekie reminiscencje twórczości Mortona Feldmana prowadzi słuchacza do ekspozycji tematu. Od strony aranżacyjnej uwagę zwracają ciekawe zabiegi reharmonizacyjne w odniesieniu do diatonicznego tematu. Interesujące otwarte solo kontrabasu płynnie przechodzi do pięknego sola saksofonu utrzymanego na nucie pedalowej. Po dołączeniu trąbki energia utworu wzrasta, aż do osiągnięcia punktu kulminacyjnego, po którym naszkicowany jest tamat końcowy.

Kujawiak rozpoczyna się przestrzenną fortepianową introdukcją z impresjonistycznymi akordami. Dołącza trąbka z tłumikiem i saksofon, zapowiadając pojawienie się tematu. W nieco funkowym rytmie sekcji rytmicznej pojawiają się elementy kujawiaka, potraktowanego w sposób modalny od strony harmoniczej. Zwraca uwagę znakomita komunikacja muzyków i reagowanie na pomysły muzyczne partnera.

Łęczycki oberek rozpoczyna się zaskakującym podziałem realizowanym przez sekcję rytmiczną, z którego pomału wyłania się forma oberka. Na uwagę zasługuje kontrapunkt linii basowej przywodzący nieco na myśl dokonania Wayne'a Shortera z płyty *Atlantis*. Ciekawa jest też reharmonizacja diatonicznej w oryginale melodii. Kolektywna improwizacja z freejazzowymi elementami stanowi dopełnienie tej interesującej aranżacji.

W utworze **Ober** mamy do czynienia z kontrastem oryginalnego trójdzielnego skrzypcowego tematu, z jego jazzowym przetworzeniem. W interpretacji p. magistra Ireneusza Wojtczaka zyskał on charakter modalny, zachowując wszelako wszelkie odniesienia do oryginału. Uwagę moją zwróciło umiejętne operowanie przestrzenią w muzyce. Bardzo interesująca propozycja stylistyczna.

Cztery mile za Warszawą to temat realizowany *unisono* przez trąbkę i saksofon *ad libitum*. Otwarte, przestrzenne solo trąbki oparte na nucie pedałowej stanowi pretekst do wycieczek melodyczno-harmonicznych. Interesujący kontrapunkt trąbki i kontrabasów wprowadza słuchacza do następującego po nim energetycznego sola saksofonu, które jest zwieńczone ekspozycją tematu końcowego.

Kiej jo ide w pole rozpoczyna się ciekawą ostinatową figurą rytmiczno-melodyczną, realizowaną przez kontrabas, na której zbudowany jest temat właściwy utworu.

Interesujący *bridge*, oparty na akordzie G7(#11) przy użyciu specyficznego podziału rytmicznego stanowi kontrast w stosunku do części A opartej na akordzie D moll. Bardzo ciekawe solo saksofonu z licznymi cytatami i odniesieniami do ludowego tematu stanowi swoistą introdukcję do kolektywnej improwizacji zawierającej freejazzowe elementy.

Weselny kujon rozpoczyna się swobodną introdukcją fortepianu, zapowiadającą wejście tematu, utrzymanego w konwencji ballady jazzowej, stanowiącej chwilę oddechu na tej wysoce energetycznej płycie. Utwór ten jest najbliższy konwencji *straight ahead*. Muzycy udowadniają, że mimo predylekcji do stylistyki freejazzowej znakomicie radzą sobie w bardziej tradycyjnych formach jazzowej ekspresji. Jest tu i przestrzeń i wzajemna komunikacja i poszanowanie tradycji.

Płytę wieńczy **Ogrywka (kujawiak)**. Jest to swoiste artystyczne *credo* p. magistra Ireneusza Wojtczaka. Daje tu w pełni upust swoim ludowym fascynacjom, wynikającym z potrzeby serca, a także przywiązania do ludowej tradycji i utworów, które słyszał w dzieciństwie. Trzeba tu podkreślić jego znaczącą rolę w popularyzowaniu folkloru z okolic Łęczycy. W tym kontekście nie waham się określić p. magistra Ireneusza Wojtczaka jako współczesnego kontynuatora dzieła Oskara Kolberga, w odniesieniu do regionu, w którym dane mu było wyrastać i kształtować swoją artystyczną osobowość i wrażliwość.

OCENA OPISU DZIEŁA

Opis dzieła składa się z trzech głównych rozdziałów. Po wstępie, w którym autor szkicuje cel pracy i problemy badawcze, w rozdziale pierwszym doktorant zwraca uwagę na źródła inspiracji muzyką ludową, w dalszej części opisując region łączycki i specyfikę jego kultury muzycznej. Ważnym elementem jest tu postać Tadeusza Kubiaka - ludowego skrzypka, który stał się dla p. magistra Ireneusza Wojtczaka skarbnicą tematów muzycznych. Ciekawym podrozdziałem są rozważania autora na temat hybrydy twórczości ludowej i jazzu oraz opis warsztatu improwizatorskiego.

Rozdział drugi rozpoczyna się dywagacjami autora dotyczącymi idei kontrastu w muzyce, po czym następuje pogłębiona analiza muzyczna utworów wchodzących w skład prezentowanego tu dzieła artystycznego. Moją uwagę zwróciły rozważania autora na temat roli improwizacji i improwizatora w procesie twórczym. Świadczą one o wysokim poziomie świadomości doktoranta, a także o jego przywiązaniu do tradycji. Rozdział trzeci stanowi podsumowanie pracy, w którym autor opisuje efekty wpływu folkloru łączyckiego na dzieło muzyczne.

Pracę wieńczy bibliografia, słownik ważniejszych terminów i pojęć oraz aneks zawierający noty biograficzne wykonawców dzieła.

Praca doktorska została przygotowana w sposób staranny. Napisana jest językiem wartkim i przejrzystym. Opis zagadnienia hybrydy folkloru muzycznego regionu łączyckiego i współczesnej muzyki jazzowej to bardzo ciekawe kompendium wiedzy i z pewnością stanie się wartościową pozycją w bibliografii badaczy, którzy będą zajmować się tym tematem w przyszłości.

KONKLUZJA

Na podstawie analizy materiałów dotyczących dorobku artystycznego i dydaktycznego p. magistra Ireneusza Wojtczaka, przedstawionego tu dzieła oraz jego opisu, stwierdzam, że wszystkie składowe zasługują na wysoką ocenę. Doktorant jest bardzo dobrym instrumentalistą, ciekawym aranżerem, umiejętnie łączącym muzykę ludową z jazzem i konsekwentnie poszerzającym swoje zainteresowania stylistyczne. Przedstawiona płyta jest wartościową pozycją fonograficzną a opis dzieła zadowalający.

W związku z powyższym spełnione zostały wymogi określone w Ustawie z dnia 14 marca 2003 roku, art. 13 ust. 1.

Pracę doktorską magistra Ireneusza Wojtczaka przyjmuję.

.....
dr hab. Jakub Stankiewicz